

Nuorttanaste

„Mutto go si oidne naste, de šadde si illoi.“

„Son (Jesus) læ dat čuvvgis iđđedes guovsonaste.“

Nr. 15.

16. jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakko-
dagast, bladde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe bokte.

30. August 1914.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Dam ibmelmættoma jabmem.

»Dat ibmelmættom galgga jabmet
jabmema.

Lækgo don jukke? Vuoi, moft mon vaiddalam du! Man issoras i galga læt du loappa du ællemest, jos don ik daga jorggalusa go vel læ aigge!

Lækgo don gielestalle! Man ædnag giellasiid i gula olmuš min aige! I dakkujuvvu ollo doaimatus min aige oudalگو gielestuvvut fertte; olmuš borra giellasa, dego olmuš borra laibe. Min aige čallujuvvu ja sardnujuvvu gieles. Gavdunjek daggarak, gæk tinijek sin ællem bajasdoalosek gielesvuoda bokte — ja ædnagid ællem læ gieles algo rajest loapa ragjai.

Ollo vejolaš, atte dak sanek guoskatet muttoma, gutte bargga su miel'dolbmuides rašševuodai ja gillamušai guim. Lægo dust oasse muttom buollevine samlagast? Vuoi du! Aido daggar fastes mænno-
døme bokte gesak don likkotes-
vuoda, hæppad ja æpegudne du miel'dolbmuidad bagjel.

Ja de læ ruttavaibmel, dat hanes! Lægo dat buoreb go dak ječak dast namatuvvum suddolažak? I, cælkam mon, son læ sæmma hægio su vaimostes, go dak ječa namatuvvum suddolažak.

Maggar issoras dilalašvuotta i vuorde dam ibmelmættoma! Son galgga agalažat ærotuvvut si illoines ja havskodagaines. Mon im sate cælkket, moft rangaštus galg-

ga juksat — ollo vejolaš don duššak likkotesvuoda daihe fakka jabmem bokte — ja don læt dušše. I oktage diede, moft dat sovkiš jabmem loapata du ællema.

Nuft ollo mon dattom cælkket, atte mon im dato læt du jabmem sænga lakka, još don, vaiko ravvijuvvut, ik daga jorggalusa. Dam ibmelmættoma maņemuš čalbmeravkkalæbme læ issoras.

Dat arvveduvvu sagga æmbo go dat rumašlaš jabmem. Dat arvveduvvu atte læt čikkujuvvum dam sevduņiš čieņņalas čieņņalvutti, atte šaddat æmbo ja æmbo ibmelmættomen aige čada.

Dat gavdnu okta vanhurskes Ibmel!

Olmuš æppeda dam; son gæččala dam erit oažžot jurdagistes. Si læ juo aigga erit nordastam Ibmel truvno alde — d. l. si oai-
veldek atte si læ dakkam dam. Mutto son læ dat agalaš ja nubbastuvvamættos. Son i nubbastuva olbmuid mangalagaš arvvalusa diti su harrai.

Su sadne læ agalaš — nub-
bastuvvamættos!

Bibal oappa læ ibmellaš, daru duottavuodak duodaštuvvujek guoratallamušain. Don oažžok æppetet ja biettalet dam girje, don ik galga goassege boattet daihe væltat erit dam duomost, maid dat girje sarn'd dudnji.

Helvet læ duottavuodast likkadmættom duottavuotta. Dat algga juo dabe ædnam alde dam silloi, gutte vagjola erit Høerrast. Don ik dato vuostaivalddet dam bestujume, maid Jesus su ječas varain osti Golgatast. Go nuft læ de ale ane maidege doaivoi alme

birra.

Ibmel rokkadalla du su Bassevuoinast, du ječad oamedovdod, su duodaštægjidet bokte, atte don galgak jorggalet ječad, mutto ik don dato. O, suddolaš gæča

suddo balkka læ jabmem.

Don stuorarabme, don nakkebasse, don gutte oskot atte okta oasse bibaldietto ja soames olgoldas kristalaš dabek læ galle du audogasvutti, don gutte oaveldak atte daggar religionast læ galle, atte don soames gærde jagest manak girkkoi daihe rokkusvistai, don gutte oskot atte buok læ buorre, sattu fal don læk sisačallum girkkosærve girjidi — vuoi, dast i læk gačaldak maid don dagak ja maid ik daga. Gačaldak læ dušše dat, lækgo don ibmelmættom? Ollo vejolaš atte don olgoldasak læk buorre ja gudnalaš olmuš, gutte mavsak du vælgad j.n.v. Mutto lægo dust ibmelmættom vaibmo? Gavnakgo don ječad dam ibmelmættom joavko gaskast? Vagjolakgo don dam hævatusa govdis balgga alde?

O, mon rokkadalam du, oažžo du aššad čielgasen Ibmelin odne — ja, dam boddost juo.

Battar jottelet Jesus lusa!
Battar dam boattevaš duomost!

Odne læ dat vuogas aigge,
odne læ Ibmel gavdnat!

Maid okta mogjo dugju.

Go okta nisson muttomi njiejai vuolas ovta dollavavnost, šaddai son fakkistaga orostattujuvvut ovta olbmast daid saniguim:

„Ane sivatæbmen, mutto mon halidifčim gittet fruvva juoga oudast!“

„Gitet mu,“ bakkodasti fruvva ibmašin.

„Juo, fruvva, mon legjim ouddal konduktøra dam dollavavnost, ja ožžom alo ovta usteblaš moje ja „buorre idded,“ go don addek mudnji du billætad. Læigo dat dal hæjos daihe buorre dalkke, dat læi dat sëmna. Ja mon alggem jurdašet ješ ječainam: Mon imaštalam, gost valda dat nisson su mojides. Gi matta alelassi læt nuft likkolaš, go son oroi čajetæmen. Dastgo mon arvvedim atte dat mogje bodi su siste. De bottek don ovta idded ja dust læi du bibal giedast, ja mon celkkim aldsesam: Igo son su mogje læt dam bibal siste. Go mon mannim sidi ækkedest, ostim mon aldsesam bibal, ja mon læm dam rajest lokkam dam ja dam siste læm mon gavdnam mu bæstam nuft atte dal sattan monge mogjat. Ja ane sivatæbmen fruvva, mutto damditi mon halidifčim gittet du!“

Daro Samemission

Tromsast

læ dal olgusaddam su 26ad jakkečallages, mast oanekažat namatuvvu:

Jagest 1913 læ barggjuvvum sëmna lakai go ouddal. 2 odda bargge (sardnedægje) læ oddasist valddum balvvalussi, namallassi diakon John Andersen ja Nils Andersen Gyffjord.

Bibal videdæbme:

1913 læ vuvdujuvvum 67 bibala ja 63 odda testamenta. Nuftgo maidai 1912 læ saddijuvvum bapaidi Sameædnam amtast Lyngeni ja Skjervøi 50 odda testamenta olgusjuokkem varas komfirmantaidi. Dam rajest go Same bibal olgusbodi 1895, læ oktibuok vuvdujuvvum 901 bibal ja 770 odda testamenta ja nufta olgusjuogaduvvum 333 bibal ja 378 odda testamenta.

Diakon Nilsen

(Sami oappes sardnedægje) læ maidai 1913 oappaladdam Same-

ædnama ja Sami sëmna oskaldasat go ouddalge ja gilvvam dam buorre siebmana ædnag goikke sieloidi.

Ibmel buristsivdneokus su bargo!

Johan Eriksen Soffa maidai jodi Daro Samemišsonast mannam jage, dassačigo Hærra sirdi su fakkalaš jabmem bokte dam Sad april. —

Johannes Aslaksen læ maidai jottam ja sardnedam Ibmel sane Sami gaskast.

Kistranda boarrasi daihe dikšosida læmaš jodost nuftgo ouddalge.

Dam 15 buoccest ja boarrasin mak legje dikšosidast jage algost, læ čuovvovažak jabmam:

1. Henrik Henriksen Lebesbyast
2. Anders Persen Talvikast.
3. Marit Olsdatter Lebesbyast.
4. Anna Marit Johnsdatter Kjelvik

6 boarras ja buocce læ oddasist sisaboattam dikšosidi.

Rotsundelv Same manaisidast legje 1913 algost 31 mana, main 20 nieida ja 11 ganda. 2 nieida ja 1 gandda læ jage sisa guoddam sida; 1 gandda fast sisavaldum.

Rambbe manai sida Tromsast:

Mai manost 1913 algatuvvu: dat odda „barggo-giera“. 27ad mai botte dak guokte vuostas rambe. Dat sida vihatuvvui dam 21 juni. Sidast legje 1913 5 mana.

Rambbe manai bajasdoalo oudast maksujuvvu davalažat jogo oudastmoraštægjest daihe gieldest 100 kruvna jagest ja doaktar olgusgoloid, dalkasid ja čadnasid.

Manaiguim læ mannam aive burist juokke lakai.

Rektor Qvigstad Tromsast ožžujuvvujek čuovvovaš girjek samegilli dast. namatuvvum haddai: Samegiel bibal kr. 3,00

Ođđa testamenta David salm.	» 1,00
Dak vitta Moses girje	» 1,00
Boares testamenta hist. girjek	» 0,50
Job ja Salmak	» 0,70
Dr. Martin Luther kristl, poastal	3,00
Dr. Martin Luther	
Stuora Katekismusa 4ad oasse	» 0,10
Luther Duodaštusak rippai ja	
basse mallasi birra	» 0,50
Salmak ja vuoiŋalaš lavllagak	» 0,20

Dat oskaldas loppedægje, Guoratallamak juokke bæivvai manost kr. 0,20
Augsburgalaš konfession 0,20
Boađe Jesus lusa 0,30
Sami bahamus vašalaš, nuvta. /
Sami bibal jorggalume birra, nuvta.
Sardne vuostas juovllabæivvai, nuvta.

*

Nuftgo mi oaidnep dam Daro Samemišson čallagest, de læ dat mišson 26 jage juo doaimattam mišson bargo Sami gaskast ja olgusgilvvam rathe evangelium sikke čallag ja sarne bokte, ja dat barggo i læk duššas Hærra siste.

Mi jakkep, atte Nuorttanaste læ ædnagid dulkka, go mi dam bokte saddep min vaimolaš gitosa Daro Samemišsoni oskaldas ja buristsivdnevuvum bargo oudast. Ibmel buristsivdneokus ain sin bargo ædnag sieloidi bestujubmen!

Redaktøra.

Tereg davdda.

Teregdavdda læ min ædnama stuoramus vašalaš. Dat gaibbeda jakkasažžat su 6—7000 olbmu, maina bæle arvvo nuorab olbmuk 14—40 jage gaskast — olbmuk, gudek æska læk alggam sin oellema bargosek duottavuodast. Dat davdda bukta miu ædnami jakkasažat 30—40 miljon kruvna tampa.

Ja buok dam stuora vahaga, maid dat bukta bærrasi ala, maid olmuš i sate rekkenastet rudain — nuftgo ouddamarka diti stuora vuoiŋa navcak, vanhemak, maid mannak massek, oappo ja dat koansta mi manna duššai. Gi satta lokkat buok daid gadnjalid, mak juokke jage galggek, gi matta mittedet buok dam morraš ja dam massujuvvum barggorafhe ja barggoilo, maid tereg jage jage manest bukta.

Damditi berre juokkehaš barggat dam ædnama stuora vašalaža vuostai, ja dat satta dapa-tuvvat guovte lakai: 1) čorggadvuoda ja varrogasvuoda bokta, 2) Atte vækkeset daid servid, mak barggek teregdavda vuostai.

Juokke olmuš berre dam muittet:

I gostge čolggat lattai!

Brævak.

Alaskast 10ad juli 1914.

Hr. redaktora!

Dal mon ožžom dam blade. mast mon oainam du odđa adresa ja manasida birra, mi læ hui havske gullat. Vare Ibmel addaši buorre ouddanæme dam Ibmel vissui!

Dam bræva siste mon sadim dollara dam bladdai 1914. Mon halidifim gullat, atte igo ovta dollarest lifi nokka guovte jakkai. Jos vel im olle buok aigid saddet dam gukkelmas ædnamest, de im mon damditi hæite blade doallamest.

Mon bivdam du herra redaktora čallet Guovddagæino sagai migjidi. Monnost læk ollo tuolkek dobbe; mutto æi si okta čale migjidi. Lifi maidai hallo gullat sin sielo dilalašvuoda birra, mi lifi buok avkalemus dam mailmest. Moai galle gitte Ibmela, go monno ællem læ Kristus siste, ja læ ollo havske ja illo ællet suina sikke godededin ja oadededin.

Mi læk vitta Sabmelaš bonde dast Unalakeest, ja muttom æra vel luovos ollmuk.

Mi savašeimek buorre hadde boccubirggoi. Mannam dalve mist gal læi vel obba buorre hadde.

Governementa maidai hoagai oastet boccuid mannam jage, mutto i dal šat gullu mikkege dam birra. Jos son lifi oastam, de lifimek mi bæssam vuolget min riegam ædnami.

Dam have loapatam mon dam moadde sane Ibmel rafhai savadedin likko ja dævasvuoda.

Nils P. Bals,

Unalakeet, Alaska.

*

»Nuorttanaste« maksa Alaskai kr. 2,20 jagest oktan portoin, go saddijuvvu guovte gærde manost. Go 2 nummar saddijuvvujek oktanaga, de šadda 60 evre halbed. Ovta dollarest (kr. 3,60 dača rutta rekeg mielde) gartta dalle nabbe bælnub jakkai.

Čallek fal višsalet sagai »Nuorttanastail«

Redaktora.

Madavarjagest.

Amas olmai Madavarjagest.

Dam gæse jodi okta amas olmai mietta Madavarjag. Son læi fuones biktasi siste, ja gærjedi ruđaid ja čali nama, gæst maid læ ožžom; mutto jos oktage addi uccan, de i adnam dam buorren ige gittam. Dat olmai i mattam maidege gielaidd sardnut; mutto go darbbo šaddai, de son mati ruoša ja suomagiela uccanaš, ja dat čajeti, atte son ibmerdi juokke giela.

Son logai ječas vuolggam Asiast, ja muttom in fast logai ječas vuolggam Tyrkiast ja logai sardnut ječas Abraham ja Isak giela. Sust læi »ramat« daihe bibal maidai, mutto dam i ibmerdam i oktage, ja im dieđe vissa cælkket, lešgo ješge dam ibmerdam. Son šukki ja bæggoti aive Jesus Kristus.

Dam olbina adne muttomak kristalažžan ja arkalmaste su ala, ja adde ruđaid ja biktasid, ja adne buorren guossen.

Mon im læk oaidnam dam olbma; mutto mon duostam cælkket, atte son i læm buoreb go spiona, gutte jodi mietta dam Madavarjag ja karti ædnamid. Son i darbašam oappasid, mutto gal dæmditi dagjadi. Son vulgi Valenest ja karti ædnam, ja manai vuoiگو Reisavudni.

Daggarid im ane mon kristalažžan, vaiko Kristus namain jotta; daggarak læk værre profetak ja ædnam iskadægjek.

Madavarjagest dam 22—8 1914.

Th.

Nuorra

doala ječad erit garremjukkamušast! Don oažok læt visses dam ala, atte dat dakka su duojes du siste, jos don anak dam, jogo davja ja ollo daihe uccan. Dat bigja juokke lagaš dilalašvuoda vuolde su stæmpales du ala. Læge herra ječad bagjel, alege difte ječad šaddat vuollai soađe vuolde. Damditi varot ječad juo algo rajest garremjukkamušast. Jos don læk herra dam bagjel juo nuorravuodast, de šadda dudnji buoreb jagi sisa.

Cælke ječainad: Mon datom læt fria olmuš, damditi must i læk mikkege garremjukkamušain dakkat, de i læk sust mikkege famoid mu bagjel.

K. U. »Goodtemplarbladet.«

Pave Pius dat 10

læ jabmam dal gieskad. Su riftes namma læi Giuseppe Sarto, ja læi riegam 1835. Son læi vaivaš olbmuid manna, mutto bargai ječas oudast guvllui girkkobalvvalusast nuft atte son, go son 1903 valljijuvvui paven, læi patriarka Venedigest.

Pave Pios læ čađa aige læmaš naggost Frankiikain stata ja girkko sirrema alde.

Bæralvage—Gamvika

lensmandammati læ ollo occek. Amtskontorist John Ellila Čaccesullust læ vuostamuš.

Boris Glebest

galgga læt juo borramuš hætte skoaltai gaskast. Si šaddek vækktuvvut Girkkonjarga bokte.

Soamæs mailme divrasemus stuoramus ja boarrasemus dingak.

— Dat alemus monumenta gavnun Washingtonast, dat læ 550 juolge alo.

— Dat alemus skorstena gavnun Glasgowast, dat cægga 475 juolge ædnam bagjel.

— Dat čiegnælemus koallamina læ Lambert lakkasin, Belgiast, dat læ 3500 juolge čiegnal.

— Dat alemus soile (okta mavsoalaš stoalpo) læ Ægyptenest, dat læ 106 j.

— Dat stuoramus dok (skipaværva) gavnun Gardiffast.

— Dat famolemus elektriske fyre gavnun Sidney Australiast.

— Dat stuoramus banko læ Englandast.

— Mailme boarrasemus universiteta læ Oxford, mi vuodđoduvvui jagest 1050.

— Dat stuoramus universiteta læ Cairost, Ægyptenest, dast læ bagjel 10,000 studenta ja 310 professorora.

— Dat stuoramus bronsestatue læ Peterest dam stuorrast St. Petersburgast, dat dædda 1100 tona.

— Damaskus galgga læt mailme boarrasemus gavpug.

— Dat boarrasemus girje mi gavnun læ okta hebrealaš bibal, mi gulla Tysklandi. Pave falai 4,550,000 kr. dam oudast, mutto dat tyska radditus i vuovddam dam dam hirbmos summi.

— Dat divrasemus medecin læ radium, man hadde læ 7,280,000 kruvna 31 gram.

Europa-soatte.

Ruošša

læ giddavalddam daihe billedam 14 tyska lastaskipa, ja fievredam hammani ja bigjam oibmud gaddai. 4 tyska lastaskipa vuogjoduvvujegje.

Norga skipa »Eidsvold« mandskapa gočču mannat dæka vuollai ja luitte skipa rabas appai. Dam oudast fertti skipa makset 900 kruvna.

Ruošša læ dal garves dam bæggalnas stuora doarromi. Muittaluvvu atte ruošša vuotta muttom sajid obba burist. Ruošša læ vuottam Østerrikin burist.

Tuiskalaš

læ ain sëmna garas soattat go oudalge, ja vuoitto orru jorramen su bællai. Stuora jottelvuodain ja arjalasvuodain læ tyskalaš mannam su vašalažaides vuostai.

Tuisklandast

læ dal stuora illo dam stuora vuoitto diti, maid dat læ dakkam dam ragjai. Gal tyskalašge dieđost tape gaskai, mutto mi dat læ dam vuoitto ektoi, maid dat dakka.

Tuiskalaš læ vuottam Belgiain, ja dubmin Brussel makset aldseis 200 miljon frencs, Liege 50 miljon, mi dubmijuvvu garraset Englandast, mi adna dam bagjelmæralaš divrasen.

Serbia

læ maidai časkam Østerrikalužaid.

Japan

ja Tysklanda gaski daidda duottavuodast šaddat soatte.

England

suitta vela ovta miljona olbma soattai, jos darbašuvvu.

Stuora varragolggam

einostuvvu dam vakko, daidda šaddat dat stuoramus, maid historja satta muittalet.

4 stuora skipa

læ mannam minai ala. Guokte okti-ovtastattujuvvum stuora dampain Kjøbenhavnast læ mannam minai ala

Nordsjøest. Guktog vuojoga. Dat okta »Nordjylland«, læi ođđasemus fragtaskipa, mast læi bælnub miljon ouddi galvo. Dam nubbe skipast læi 100,000 kruvna ouddi. Mandskapa gal bæσαι heggi æreb ovta. Guokte hollanda skipa dæivatalaiga sëmna vahagest Suomagoppest.

Norga

dilalašvuotta dam soađe ja rido aige orru čajetæmen juokke dafhost aive buorren. Borramuš ja boalddamuš boatta min ædnami valljis.

Ibmel læ erinoamaš buorie min vuostai. Gitteppo mi su?

Samlagak

œi oažžo lobe garremjukkamušaid vuovddet dal sođi aige.

Soatte ja avisak.

Ædnag olggoædnam avisak læk ferttim uccedet avisaidæsek daid divras aigid bapar ja ruttavaillevuodai diti.

Maidai Norga ucceb blađek læ alggam arvvaladdat harveb gerdid olgusboattet.

Maidai

Nuorttanaste

læ alggam dovddet daid hæjos aigid. I læk goassege daid maneb jagid boattam nuft uccan kontingenta, go dam ođđa jakkebælest. Maidai mistge læ olgusgolok, ja juokke evre, mi boatta sisa, læ buorre lasse. Go min blađde læ juo ouddal uce ja dušše guovte gærde manost olgusboatta, de æp mi buorre mielast halidifēi šat æmbo dam uccedet daihe harvedet, jos duotta hætte i baggeš min dam dakkat.

Mutto min blađde satta væltat dast, jos min rakis doallek makset blađe višsalet.

Dal soađe aige,

goas buok dingga læ nuft divras, berre juokke Sabmelaš doallat »Nuorttanaste; dastgo dat læ halbemus ja du ječad gilli.

Gæččal maidai bigjat riftes buorre sane min blađe ouddi, ja dam lakai vided min aidno Same blađe.

Go dal manak poastabaikkai, de dinggu dallanaga »Nuorttanaste«, jos juo ouddal ik doalaš. Ja don gutte velgolaš læžžak, mavse sëmnamast, de gal manna burist »Nuorttanastin« vel dam divras aigege.

15ad juli rajest,

jakkebæle algost, heive hui vuokkaset algget »Nuorttanaste« doallat. Dat maksa dušše 50 evre jage loppi.

Norga

læ riggis borramušsi, satta okta cælk- ket, manga ječa ektoi. Ædnam moad- delagaš guovloin satta læt vebaš erotus, mutto de sattek dak rigggasebbuk vækktet daid vaivašebuid.

Gæča ouddamærka diti Hedemarken amta, mi davalažat adna su gal- vestes alkohol rakadœbmai.

Amta jage biebmō arvvaluvvu læt 28 miljon kilo gordne ja 21 mil. potetosak. Go æmbo potetos adnujuvu, de satta gordne šaddat 21 miljon kilo ja 49 miljon kilo potetosak.

Amtast gavdnu gordne ja potetos ječas adnui ovta jakkai ja vela satta ligodet vuovddet arvo mielde 9 miljon kilo gordne ja 23 miljon kilo potetosid.

Garašjokka

oažžo boatte jage 4 gæssemano ædnampoastaguodderuta girkkobaikest Šušjavrai juokke 14 bæive.

Gavppeolbmak

læ dal garra gæčo vuolde galvovuo- dem alde. Jos oktage gavppeolmai valdda bagjel dam matkommissonast mæreduvvum hadde, de læ son sako- vuolde.

Dam aige berre læt juokkehaš- varrogas gavpe vuolde.

„Nuorttanaste“

kommissonærak 1914 læk:

Nils Svendsen, Veines,
John Josefson Lerpel, Porsanger
Per Isaksen, Neiden.
Josef Persen, Kolvik.
Sardnejotte O. Korsvik.
Einar Persen Storfjord,

Loga dam!

A. Larsen samegiel muittalus gir- je „Bæive-Alggo“ læ dal olgusboat- tam. Dam girjest læ 80 bæle ja mak- sa kr. 1,10, porto 5 øra.

Girje satta dingujuvvut mu bokte.

A. Larsen,
Repparfjord, Finmarken.

»Nuorttanaste« čalle, prenttejægje ja olgus- adde læ **Ole Andersen, Korsfjord.**